

[Dupont.]

har man den sidste udvej: at gribe til en retssag med deraf følgende storvask og efterfølgende mere eller mindre retfærdig domsafsigelse, alt efter følelser og gemyt.

Selv om nogle har helt hårdkogte nationale synspunkter og mener, at Island bar sig forkert ad i 1943-44, må det vel erkendes, at Island er fattigt på nationale og kulturelle klenodier. Landet havde opfyldt sine forpligtelser over for forbundslandet Danmark og var i sin ret til at opnå selvstændighed efter den afstemning, der fandt sted i Island. Det er en kendsgerning, at Island længe havde næret ønske om selvstændighed, og at fredelige tilstande i verden heller ikke havde ændret ved dette forhold. Islands mere end 500-årige afhængighed af Danmark har bevirket, at de nationale og historiske klenodier befandt sig i Danmark. Bortset fra de forholdsvis få ting, der var i nationalmuseets samlinger, og som allerede er udleveret, er de islandske håndskrifter det eneste, der er tilbage fra Islands tusindårige historie.

Uden at jeg skal gentage, hvad der blev sagt ved førstebehandlingen, bør det bekræftes, som også er fremgået af udvalgsbehandlingen, at de ældste håndskrifter er i den arnamagnæanske samling. Deres indhold er stort set afskrifter af religiøse, nationale og kulturhistoriske foreteelser med alle de påfristninger, som europæiske strømninger har påført såvel den oldnordiske kultur som middelalderkulturen. Det gælder også både sagaerne og Eddadigtningen. Det skal imidlertid understreges, at håndskrifterne er afskrifter foretaget af islændinge og gjort, for at det kunne tjene til islændinges underholdning og samtidig fastholde Islands placering i såvel nordisk som europæisk kultur. Dette er man tilbøjelig til at glemme.

Det er blevet kritiseret, at islændingene ikke værnedes om denne kulturskat, men det må i den forbindelse ikke glemmes, at den samme kritik kan rettes mod os selv, og der er altså slet ikke nogen grund til at gå i rette med islændingene i den anledning. Vi har vore slotte, vi har kulturhistoriske minder i store mængder, ligesom vore videnskabelige og litterære værdier er intakte. Det samme kan ikke siges om Island, og det er netop på grund af fællesskabet

med Danmark. Modstandere af udleveringen er ofte tilbøjelige til at glemme, at Danmark ikke har behandlet Island for godt. På baggrund af den totale adskillelse fra Danmark under besættelsen har vi ingen grund til selvretfærdighed og til modstand mod udlevering af disse kulturhistoriske klenodier, der er Islands.

Som det fremgår af betænkningen, har flertallet bestående af socialdemokratiets og det radikale venstres udvalgsmedlemmer samt de ærede medlemmer hr. Erik Eriksen og hr. Per Møller fra venstre lagt vægt på, at der ved lovforslagets genfremsættelse er tale om en fornyet behandling af lovforslaget fra 1961. Det blev dengang vedtaget med 110 stemmer. Når regeringen bøjede sig for udskydelsen efter krav fra en tredjedel af tingets medlemmer, var det ikke, fordi man mente, at ekspropriationsbestemmelserne i grundloven kunne komme i betragtning, men udelukkende for at kunne give forslaget en fornyet og dermed grundigere behandling. Denne behandling har nu stået på igennem vinteren 1964-65, og flertallet er af den opfattelse, at lovforslaget bør gennemføres uændret, også på baggrund af den forventning, der er skabt i Island om en udlevering af håndskrifterne.

Under forhandlingerne såvel i 1961 som i denne samling har flertallet lagt betydelig vægt på, hvorledes man kunne sikre den videnskabelige forskning, ikke alene på videnskabens fortsatte adgang til originalerne, men i meget væsentlig grad på, hvorvidt de restaurerede håndskrifteres afkopiering og fotografering kunne sikre videnskaben mulighed for den fortsatte forskning. Det har været afgørende at få undersøgt, om udlevering kunne foregå efter et hensigtsmæssigt kriterium, og der er foretaget en indgående forhandling med videnskabsmændene om denne sag.

Det er således helt forkert, når det i de tre mindretalsudtalelser siges, at der ikke har været mulighed for forhandlinger. Det ligger tværtimod sådan, at udvalgets formand, det ærede medlem hr. Poul Nilsson, måtte have den højtærede undervisningsministers assistance for at få forhandlinger i gang med videnskabsmændene, d. v. s. Den arnamagnæanske Stiftelses bestyrelse, og dette på trods af at stiftelsens formand, professor Westergaard-Nielsen, allerede i